

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)

Štev. (No.) 41

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. oktobra 1976

Smo potomci junakov

Misli iz govora predsednika Zedinjene Slovenije Marjana Lobode na proslavi 20-letnice Našega doma v San Justo.

S ponosom in veseljem praznujemo danes 20-letnico Našega doma. Skupaj z vami se veselimo vsa slovenska skupnost in vam iz srca čestita k temu vašemu prazniku, ki je praznik nas vseh. Naše čestitke in zahvale prav vsem, od poštvalnih odbornikov pa do številnih zvestih članov, ki ste z velikimi žrtvami pa nič manjšo ljubeznijo ustanovili, vodili in pripeljali Naš dom do današnje dvajsetletnice. Po zaslugi vas vseh je Naš dom že 20 let oporišče svobodnega slovenstva v svetu, središče in žarišče slovenske kulture in družabnosti številne slovenske sanjske srenje.

Stotine otrok se je v vaši Balantičevi šoli učilo spoznavati slovenski jezik, slovensko kulturo in slovensko zgodovino, desetine in desetine mladih ljudi je nastopalo na veličastnih kulturnih prireditvah v Našem domu, se udeleževalo športno in družabno.

Naš je ta dom! Vsak normalen človek tisto, kar je njegovo, kar je naše, spoštuje, ljubi in brani. Naš je ta dom, z ljubeznijo in žrtvijo zgrajen! Koliko ur dela, koliko sej, sestankov, nabiranja prispevkov in deležev, koliko skrbi, koliko težav, pa tudi koliko veselja, uspehov in zadoščenja. Kako lep prizvok ima po vsem tem beseda naš! Iz tolikih žrtev porojena, budi v nas upravičen in zdrav ponos, ki ne bo nikdar dopustil, da bi ta dom kdaj prenehal biti naš!

Naš dom je to. Kaj je dom, prav ve le tisti, ki ga je kdaj izgubil. Draga mladina, ki imaš to veliko srečo, da imaš dom — družinski in tudi ta skupni dom — daj, povprašaj svoje starše in dede, kako neboljane in revne so se počutili po vojni, po taboriščih, ko smo bili brezdomci. Poskušajte to razumeti in čisto drugače boste znali ceniti svoj dom. Človek bez doma je slaboten, omahljiv, boječ. Dom daje človeku varnost, zavetje, trdnost. Anglež pravi: moj dom, moj grad! V njem sem na svojem, tu dobim moči za vse napore življenja, iz njega izhaja moj pogum in samozavest. V domu nisem sam, v njem je naša družina, in če si je družina dobra med seboj je tisti dom srečen in nepremagljiv.

In kar je družinski dom za družino, to je skupni dom za vso srenjo sredi katere in za katero stoji. Dom vzame pod svoje okrilje vso družino, vsi so v njem doma. Nikogar ne izključi. Kdor se sam za vedno loči od doma je navadno zgubljen. Tudi naši skupni domovi so namenjeni vsem slovenskim rojakom, ki so voljni kot dobri bratje priti pod njegovo streho. V domu je streha in delo za vsakega člana družine. Več ko kdo za dom žrtvuje, rajši ga ima. Tudi naši skupni domovi pričakujejo sodelovanja nas vseh. Nič se samo ne naredi. Vsaka prireditev, vsaka šolska ura, vsak nastop zahteva ogromno dela. Ne igrjamo vloge trovov, ki uživajo na račun pridnih čebel. Dom je od vseh in za vse. Slab član družine, ki nič ne pomaga doma, slab član skupnosti, če nič ne pomaga v skupnem domu.

Dom je naše središče, v njem zorimo, v njem rastemo. Dom ni klub. Dom ljubimo, klub nam lahko le začasno ugaaja. V domu si doma, v klubu si kvečjemu gost. Dom je živo ognjišče, katere izžareva toploto vsemu našemu življenju. Pravi dom ne nudi samo priložnostne strehe, pravi dom oblikuje človeka osebnost. Dom ima svoj izvor in družini, družina pa je po krvi povezana s preteklostjo. Dom ima korenine, ki segajo preko rodov. Naša mladina morda ne čuti tega, ker so njej vsi domovi tako novi, na prvi pogled v njih ne vidi preteklosti. A v vsakem pravem domu je preteklost živo prisotna. In sicer slovenska preteklost. To je slovenska knjiga, slika prednikov, sveta podoba, motiv iz Slovenije, vse to ima svojo zvezo s preteklostjo. Naši domovi so nadaljevanje domov pod Triglavom, včasih tudi nezavedno. Preteklost nas spremlja, dolžni smo ji zvestobo, če z njo prekinemo si spodrežemo ko-

POLJSKI SPORAZUM NEODVISNOSTI

Lani je pariška poljska revija Kultura načela vprašanje načrta za bodočnost za čas, ko se bo Poljska osvobodila sovjetskega satelitstva. Nekateri so bili mnenja, da mora tak program izdelati edino emigracija, kajti v domovini so vezani in ne morejo svobodno govoriti niti se shajati, še manj se združevati v razne politične stranke. Drugi — in to zlasti vodstvo revije same — pa je bilo mnenja, da tak program mora priti edino le od tam, iz domovine. In res: prejšnji mesec je revija prejela tak program ter ga priobčila v avgustovski številki t. l. str. 99-115. Ker se tudi Slovenci pečemo s temi problemi, bo morda zanimivo vedeti, kako si predstavljajo Poljaki v domovini rešitev iz sovjetske odvisnosti v državno neodvisnost in narodno suverenost. Uredništvo podčrtava posebno to, da je to prvi tak osnutek po l. 1945 na Poljskem, da je delo pomembnih ljudi različnih svetovnih pogledov, ki so se zedinili na te temeljne skupne zahteve, ter da nobeden od njih ni starejši od 55 let!

TEMELJ SPORAZUMA

Uvodoma izpovedujemo, da je program namenjen vsem Poljakom, tudi takim, ki so v komunistični partiji. Da pomeni samo sporazum v bistvenih zadevah, v drugih pa je slednji svoboden. Poudarja pa, da zdaj nastopa razpadanje „socialističnega t. j. komunističnega bloka“, kajti mednarodno komunistično gibanje se že otreša moskovskega varuštva.

Za temelj postavlja program petih točk, ki jih ne podajamo v polnem prevodu, temveč v skrajšanem povzetku: 1. Narod, v smislu skupnosti ljudi, ki se zavedajo narodne solidarnosti, je suveren, t. j. odloča sam o svoji usodi. 2. Vsi državljani so pred pravom enaki, vsi imajo pravico do enake možnosti živeti svoje življenje. 3. Večina Poljakov so verni ljudje, predvsem katoličani. Vladajoči red ne sme temeljiti na diskriminaciji te večine. 4. V tradiciji poljske državnosti je državljanska svoboda, težnja pritegniti čim več ljudi k vladanju države in k soodgovornosti za njeno usodo. Poljska tradicija se od 16. stol. nahaja na čelu te demokratične in svobodoljubne svetovne misli. Sistem totalitarne avtokracije, ki ji je bil vsiljen, je tuj narodni tradiciji, anahronističen in poniževalen. 5. Poljski narod in država pripadata k veliki družini Zahodne in Srednje Evrope, dedičev grško-latinske in krščanske civilizacije. To dragoceno dediščino moramo nadaljevati in se še tesneje navezati na duhovno dediščino bližnje dežele.

To je osnovnih pet točk načelnega pomena.

Nato sledi 7. točk, ki pomenijo cilje, kamor teži Osvobodilni sporazum: 1. Doseči resnično suverenost. 2. Napraviti vse državljane za sogsopodarje domovine s tem, da se jim da možnost sodelovanja pri vladi. 3. Uveljavitev državljanskih svobod v skladu z duhom in razvojem svobodne Evrope. 4. Pripraviti teren za postanek in trajnost večstrankarske demokracije. 5. Dobrobit po meri in občitju ljudi, ki jih ne ženejo težnje po prejšnjih imaginarnih pla-

renine. Vse naše delo je brez smisla, če ne bo oprto na preteklost. Ni mogoče graditi prihodnosti v zraku, oprta mora biti na preteklost.

Smo samo člen v slovenski verigi, ki se vleče skozi zgodovino že več kot tisoč let. Bomo nam dopustili, da se z nami veriga pretrga? Nihče od nas ni od danes, vsi imamo svoj izvor v preteklosti. In kdor se sramuje svojega izvora, sramoti samega sebe. Preteklost je del nas, spoštujemo jo! Iz preteklosti izhaja naš jezik, naša kultura, naša zgodovina. Če bi kaj takega zatajili, izrinili iz naših domov, ti ne bi bili več slovenski, pa tudi ne več naši! Ne varajmo se! Ali bomo to kar moramo biti, ali pa bomo nič. Tu ni srednje poti. Če drevesu preseka korenine se posuši. Ali ostanemo zvesti naši kršćan-

nov; gospodarski napredek brez nenehnih žrtev in odpovedi, ki se terjajo od velikomilijonskih delavskih mas. 6. Svobodni in vsestranski razcvet poljske kulture in znanosti in 7. Široko odprta okna v svet, svoboda gibanja, izmenjave misli in vednosti.

Sledi 26 točk, ki podrobneje označujejo razvojno-evolucijsko pot do teh ciljev. Ne bomo jih navajali ne po vrstnem redu ne v celoti, le nekaj najvažnejših: take majhne države kot Poljska se morajo danes nujno vezati v mednarodne povezave s sosednjimi in večjimi državami. Toda te zveze se smejo sklepati le po svobodni odločitvi narodne volje. Zato bodo vsi sporazumi, sklenjeni v času omejene suverenosti, razveljavljeni. Samo svobodno izvoljeni „sejm“ (skupščina) ima pravico obvezovati državljane. Povojni sistem je oprt na tajnosti in laži, kar vse izhaja iz ruske tradicije in služi le klički. Vsa vlada izhaja iz naroda: vlada mora biti poverjena od vladanih! — kar je temelj demokracije. — Vrnitev enakopravnosti vsem vrstam prebivalstva — ne samo pripadnikom ene stranke —, vsem svetovnim nazorom, plemenskim izvorom in organizacijskim pripadnostim. To je prvi pogoj za ozdravitev družbe. „Suverenost“ sedaj pomeni ubojljivost do Sovjetov. Besedam domovina, neodvisnost, demokracija, svoboda, socializem, enakost in pravičnost moramo vrniti pripadajoči pomen in spoštovanje. — Vrniti je treba sodiščem neodvisnost, kajti sedaj so sodišča v rokah partije. — Sedanji „sejm“ je paradija suverenosti, sklene to, kar mu dovolj partijski komite. Vse institucije od sejma navzdol naj bodo voljene v svobodnih, tajnih, neposrednih in proporcionalnih volitvah. — Svoboda besede je sicer po sedanji ustavi zagotovljena, toda v praksi podlega cenzuri in kontroli. Trideset let smo sistematično podvrženi poneumljanju s tem, da nam zamlčavajo ali nas napačno informirajo o resničnosti tako, da ne vemo, kaj se godi doma in še manj kaj za mejami. Beseda svoboda ni luksuz za intelektualce, temveč naša prva potreba. — Enako svobodno združevanje ljudi v društva, dočim se sedaj dovoljuje samo partijska združenja ali pa društva v sklopu Enotne ljudske fronte, kar odloča spet partija. Taka društva naj se preoblikujejo potem v politične stranke v okviru sistema več strank.

Nato se govori o vzgoji, o razmerju do Cerkve in do drugih verstev v „okviru popolne tolerance in enakosti svetovnih pogledov.“

RAZMERJE DO SOSEDNJIH DRŽAV

Važne pa so točke o razmerju do drugih, predvsem sosednjih držav. Razmerje do Sovjetske zveze je za poljsko politiko najvažnejše. Oficielno smo z Sovjetsko zvezo v velikem prijateljstvu in ji moramo biti hvaležni. Ne omenjajo pa se nikjer krivice, ki smo jih prešli od Sovjetske zveze (napad na državo, Katyn, pomoritev večine inteligence, itd). Govori se o hvaležnosti do nje, toda hvaležnosti ne more biti, dokler ni prej odpustanja. Težko pa je odpustati, če tista stran, ki nas je napadla, demokratični slovenski ideji ali pa bomo izginili. Dvajset let nas ni držalo pri življenju kompromisarstvo, lagodnost in kolebanje, ampak načelna jasnost v našem odporu komunizmu, zvestoba mrtvim in odgovornost pred zgodovino. Ostanimo na tej poti in slavili bomo še veliko in še lepših obletnic.

Naj nas ne plašijo malodušneži in preroki črnogledi. Vemo, da svet pripada pogumnim in ne mi, ne naša mladina nismo in ne bomo pozabili, da smo potomci junakov, slovenskih domobrancev, kateri so nam vzor poguma in zvestobe. Po njihovem zgledu in kakor nas vzpodbuja domobranksa pesem: Graditelji smo mi usod za naš slovenski rod, za rod na temelju Boga, za blagor naroda!

Persecución de disidentes

Son cada vez más frecuentes las denuncias de persecución contra los disidentes en la Unión Soviética. Nuevos nombres se agregan a la lista ya conocida en el Occidente y nuevos métodos emplean los organismos policiales soviéticos para presionar a quienes no quieren someterse al régimen. Tan sólo algunos ejemplos:

— Lev Kopolev, cuyo libro sobre sus experiencias en el Ejército Rojo durante la Segunda Guerra Mundial apareció recientemente en Occidente, recibió más de una docena de amenazas telefónicas contra su vida en junio pasado. “Su esposa pronto será una viuda”, dijeron algunos de los interlocutores.

— Nicolai Kryuchkov, un disidente moscovita que había recolectado dinero para ayudar a otros disidentes, habría sido golpeado hace tres meses por hombres que lo maniataron en su apartamento y amenazaron con torturarlo si no entregaba el dinero que había reunido.

También podría mencionarse la misteriosa muerte del poeta Bogatyryov o el sospechoso incendio en el que perdió la vida el artista abstracto Rukhin en esa serie de violencia, persecución y cárceles, en abierta y constante violación de la declaración de los derechos humanos y la reciente declaración de Helsinki.

padla, na to pozablja, obenem pa nadaljuje svojo trdo nadoblast. Poljaki nismo sosedi Sovjetske zveze. Naši vzhodni sosedi so Ukrajina, Bela Rusija in Litva. S temi smo več stoletij živeli v skupnosti — včasih res zablateni po preveliki poljski agresivnosti, toda svobodni. Ti narodi niso danes svobodni: mi izražamo gorečo solidarnost z njimi, hoteli bi jim pomagati k neodvisnosti. Ne zahtevamo od njih zemlje, čeprav nas boli izguba Lvova ali Vilne... hočemo pa, da Poljaki, ki žive na tem prostoru, uživajo iste pravice, svobodni razvoj jezika in kulture... Poljsko-nemško razmerje: težave so zaradi ogromnih krivic, ki so jih Poljaki trpeli od Nemcev. Toda ovira je še drugje: moskovska propaganda ogromno povečava možnost nemškega revizionizma, da tako lahko drži na Poljskem svojo Rdečo Armado. Morda bi svobodna izmenjava ljudi in misli med obema narodoma predstavljala edini način pomirjenja mnogostevilnih sporov.

V mednarodni politiki je naš najnaravnější zaveznik Evropska unija. Morda bi bile tesne vezi s to evropsko skupnostjo najboljša garancija, da se ne ponove nemško-poljski konflikti.

Nato govori nekaj točk o razmerju do emigracij. Zdomska Poljska je dragocen kapital narodnih možnosti in skušenj. Rojakom izza meje moramo dati popolno svobodo v gibanju med nami ter jim dati možnost, da razvijejo doma vse izkušnje poklicnega dela, kakor tudi političnega. Mnogo smo hvaležni predvsem ameriškani Poloniji in mnogo računamo nanjo. Vsak državljan ima pravico potovati za meje. Vsak Po-

ljak, ki ni v sodnem postopanju ali na održavanju kazni za zločin, mora na prošnjo dobiti potni list za stalno in za poljubno prekoračenje mej.

Zadnje točke so posvečene gospodarstvu, ki se ne sme ceniti samo po številu pretopljenih ton jekla ali pridobljenih vagonov premoga, temveč se mora razvoj prenesti na vsa polja gospodarstva, kmetijstva, itd. Gospodarska poživitev pa pomeni uničenje prisilnih ideoloških dogmatičnih omejevanj, ki se tičejo nedržavnih podjetij itd. Velika podjetja naj se omeje samo na trgovanje „na veliko“ v obliki transportnih podjetij, skladišč in superblagovnic, manjša podjetja pa naj bodo v rokah privatnih lastnikov ali majhnih družb in zadržev. Mnogo tisočev državnih uslužbencev se bo lahko posvečalo drugemu bolj donosnemu delu, in namesto milijonskih izgub bo dobivala država denar v obliki davkov od oseb, ki se bodo same brigale pri svojih podjetjih za pridobivanje klientele.

Takšen program daje nova ilegalna in podzemna povezava poljskih političnih ljudi v domovini. Sporazum svobodne Poljske, ki se je pojavil v pariški Kulturi pred nekaj tedni. Poročamo o njem, ker more oploditi tudi kakšno misel za načrt o naši bodoči ureditvi Slovenije.

Ta pa more nastati v domovini od mladih ljudi. Emigracija more s svojo svobodno diskusijo predvsem lajšati pripravljajno pot in jim v določenem času pohiteti na pomoč. Da pa se tudi v naši domovini misli na to, je del naših obdobja v Ljubljani, o kateri smo poročali v zadnji številki.

Ford in Carter in ameriška zunanja politika

NEVERJETNI SPODRSLJAJI

Severnoameriška predsedniška kandidata republikanec Ford in demokrat Carter sta se pred tedni dogovorila za tri televizijske debate. V prvi debati sta se lovila z domačimi notranjepolitičnimi in gospodarskimi problemi, ki zunanji svet niso bogve kaj zanimali. Opazovalci so ugotavljali, da se nobeden od njiju ni posebej izkazal, dasi so Fordu prisodili tri točke več kakor Carterju.

Druga televizijska debata med njima, ki je bila minuli četrtek, 7. t. m. in se tikala severnoameriške zunanje politike, pa je zanimala ves svet, to in on stran železne zaves. Carter je tokrat potolkel Forda za štiri točke, dasi sta oba pokazala nezasišano nepoznanje dejanskega stanja in razmer tako v Evropi kakor v latinski Ameriki ali pa, da sta obročena s svetovalci, ki so bodisi koristni sopotniki svetovnega komunizma ali pa njegovi dejanski agenti, ne da bi se kandidata tega zavedala.

Carter je namreč Forda ujel na izjavi, da „ZSSR ne dominira vzhodne Evrope.“ Pri omenjanju posameznih držav je Ford v tej zvezi posebej omenil Poljsko, Romunijo in Jugoslavijo. Carter je takoj pribil, da je „ta izjava neverjetna. Pobija sleherni Fordovo trditev, da se „spozna na zunanjo politiko.“

Ford ga je tudi temeljito polomil, ko je Carterju na neko vprašanje odgovoril, da je on (Ford) v Vladivostoku s

Sovjeti podpisal pogodbo o omejevanju oboroževanja, po katerem smeta ZSSR in ZDA imeti vsaka po 2400 medkontinentalnih raket. Carter je Forda popravil, da v pogodbi stoji: 1320 raket, ostalo pa so medcelinska letala ter mu zabrusil, da ne ve, kaj je podpisal v Vladivostoku.

Carter pa je v debati dokazal, da ne pozna razmer v latinski Ameriki, ko se je izjavljajl proti zrušitvi marksističnega Allendejevega režima v Čilu in ko je napovedal, da bo, če bo predsednik ZDA, spremenil politiko tesnih odnosov z Brazilom in tej državi oviral postati atomska sila. Brazilski zunanji minister Silveira je v zvezi s tem pravilno protestiral: „Zamešavajo atomski razvoj z razširjanjem atomskega orožja.“

Oba kandidata sta v debati še večkrat dokazala, da nista kos, vsaj s sedanjimi svojimi svetovalci, zapletenosti današnjih mednarodnih razmer, zlasti ne, ko imajo ZDA takšna politično nemoralna nasprotnika, kakor sta ZSSR in komunistična Kitajska.

Mnogim ameriškim poslušalcem, posebno pa še poslušalcem v svobodnem svetu, so se dobesedno ježili lasje, ko so čuli Fordovo izjavo o sovjetski nedominaciji vzhodne Evrope in Carterjevo o Čilu in Brazilu. V Moskvi pa so nad obema kandidatoma morali biti nadvse zadovoljni.

VOJAŠKI UDAR V TAJLANDIJI

PROTI KOMUNIZMU

Preteklo sredo 6. t. m. so oborožene sile v Tajlandiji izvedle državni udar in strmoglavile vladno ministrskega predsednika Senija Pramoa, ter povrnila državni red, ki so ga skali krvavi spopadi med desnico in levico.

Zadnje dni namreč, po povratku v državo bivšega diktatorja Thanoma Kit-takachorna, so se vedno bolj množili poulični spopadi zlasti med študenti. Končno so levičarski študenti zasedli univerzo v Bangkoku. Nanjo so navahili pristaši desnice in jo, s policijsko pomočjo zavzeli. V spopadih je bilo na desetine mrtvih in priče govore o groznem srdcu, da je peljal tako daleč, da so razjarjeni manifestanti bical žrtva telesa nasprotnikov.

Vojska je v takem stanju rekla: konec. Objavila je, da sprico nevarnosti, da bi komunizem zavladal v državi, in ker se je pripravljala udar proti monarhiji, ukine demokratične ustanove in prevzame vso oblast. Vojaško vlado je

načelil admiral Sangad Chaloryo, ki je razglasil obsedno stanje, uvedel strogo cenzuro in razpustil politične stranke (nad petdeset). Nato pa je položil oblast v roke 49 letnemu bivšemu sodniku vrhovnega sodišča. Ta, Thanin Kraivichien je bil določen za ministrskega predsednika po odloku kralja Bhumibola Abulyadeja. Njegova naloga bo izpeljati državo iz težkega socialnega stanja in jo pripraviti za „stabilno demokracijo“, potem ko bo odstranjena komunistična nevarnost.

Tajlandija je država z 42 milijoni prebivalcev in njen položaj je kaj težak. Meji na Kitajsko, Laos in Kambodžo. Iz vseh treh držav komunistične vlade podpirajo gverilo proti tajlandski vladi, ki je doslej skušala ohraniti do sosedov mirno sožitje. V bodoče bo kaj težko in verjetno se bo zaradi tega še bolj razpasla komunistična gverila v obmejnih predelih bivšega Siam.

Hua Kuo-Feng vodi Kitajsko

ZAKULISNI BOJI IN NEJASNA BODOČNOST

Poročila, ki prihajajo iz Pekinga se zadnje dni nanašajo na hude zakulisne boje, ki jih med seboj bijejo nasprotni frakcije kitajskega komunizma. Po smrti Maocetunga sta država in partija ostali razkosani na več delov, in zapuščina starega vodje je kaj grenka. Kitajska se nahaja v težkem socialnem in gospodarskem stanju in brez jasne vodstva. Vse preveč je kandidatov za naslednika in nobeden od njih nima dovolj moči, da bi se v kratki dobi in brez boja povzpela na mesto, ki ga je izpraznil Mao.

Se najmočnejša je skupina umirjenih sredincev (seveda partijcev), kateri načujejo Hua-Kuo-feng, 54-letni vodja, ki je šele pred kratkim prišel v osredje kitajskega političnega življenja. Postal je ministrski predsednik še za življenja Maocetunga, in eden najresnejših kandidatov za nasledstvo. O njem so zadnje dni poročali, da je bil izvoljen za predsednika Centralnega komiteja kitajske KP, in se s tem povzpela na prvo mesto v Kitajski. Nešteto stenskih lepakov je napolnilo Peking z njegovo sliko in s pozivom, naj ga ljudstvo podpre in naj ostane zedinjeno za novo vlado. Prav tako je partijski Ljudski dnevnik v zaporednih izjavah ponavljal potrebo edinstvi in popore Hua-Kuo-fengu, ki je istočasno prevzel tudi vojaško referentstvo Centralnega komiteja.

Vendar uradnega sporočilo nove Huo-Kuo-fengove pozicije dolgo ni bilo, in na Zahod so prihajala sporočila o notranjih čistkah v kitajski partiji. Ta poročila so vedela povedati, da so v Peking uaretili skupino skrajnih partijskih levičarjev, ki so imeli svojo za-

slombo v Sanghajski skupini in svoje-ga vodjo v maocetungovi vdovi Čiang-Cin. Tudi ta da je bila aretirana, ker da je pripravljala udar z namenom, da bi se njena frakcija polastila oblasti.

Težko je govoriti o bodočnosti. Opazovalci menijo, da bodo verjetno Hua-Kuo-feng in njegovi obdržali oblast, zlasti, ker imajo zaslonbo v vojski. Govore pa tudi o dejstvu, da Maocetungova vdova še vedno kontrolira več milijonov „rdečih stražarjev“, ki so se udeležili pred leti kulturne revolucije. Ni izključiti torej konflikta, ki bo državo za mnogo časa utopila v hudo državljansko vojno. Pa tudi če bi do te ne prišlo, se bodo večji ali manjši notranji spori nadaljevali. Tem pa se bodo pridružila vmešavanja tujih sil, v prvi vrsti Sovjetske zveze, ki ima nad Kitajsko mnogo interesov.

Nov pobeg iz Sovjetske zveze

MOSKOVSKÉ PRIRAVE PROTI JUGOSLAVIJI

ZSSR odn. sovjetski in svetovni komunizem zadnje čase zadevajo resni propagandni udarci s pobegi vojaških in civilnih osebnosti na svobodni Zahod. Športnikom iz komunističnih držav, ki so izkoristili olimpijske igre v kanadskem Montrealu za svojo odločitev za svobodo, so se pridružili mnogi drugi politični begunci dva železne zaves, med njimi zlasti dva sovjetska letalca, eden na Japonskem, drugi v Iranu. Ni so še utihnili glasovi o teh pobegih iz komunističnih držav na svobodni Za-

Mednarodni teden

ALPINISTI IZ ZDA NA MONT EVERESTU. Iz Katmanduja v Nepalju je prišla novica, da sta 8. oktobra dva člana ameriške himalajske ekspedicije Chris Chandler in Bob Cornmack premagala najvišjo goro sveta. Ameriška himalajska ekspedicija je šela samo 12 članov; znano je bilo tudi, da so njene priprave trajale samo šest mesecev. Ameriški alpinisti so naskok na Čomolugmo — domače ime za Mont Everest — izbrali v počastitev 200-letnice ameriške neodvisnosti.

HUA ZUSI. Ministrski predsednik komunistične Kitajske Hua-Kuo-feng se bo v bodoče imenoval Hua Zusi, po našem predsedniku Hua. Centralni komite kitajske partije ga je te dni imenoval za predsednika stranke, kot naslednika Mao-Ce-tunga.

PICASSOVE SLIKE. Francoska policija je aretirala šest oseb, ki so februarja letos ukradle iz papeške palače 118 Picassovih slik. Policija je ob aretaciji našla tudi vse ukradene slike neškodovane.

ČILE JE OTOŽIL PRED ZDRUŽENIMI NARODI SOVJETE. Na rednem zasedanju Združenih narodov v New Yorku je čilski zunanji minister Patricio Carvajal obtožil Sovjetsko zvezo vmešavanja v notranje čilske zadeve. Razen z orožjem sovjetske izdelave, ki ga v obilici imajo teroristi, je Carvajal navedel še ideološko vmešavanje z radijskimi oddajami na 46 različnih kratkovalovnih frekvencah, kjer ure in ure oddajajo v kasteljanščini programe, v katerih hujskajo, naravnost ščuvajo na upor in propagirajo rušenje čilske vlade.

MARIBOR — Okrog 90 odstotkov tekstilnih podjetij v Sloveniji je končalo letošnje prvo polletje z izgubo. Na posebnem posvetovanju v Mariboru so ugotavljali, da se je letos položaj še posebej zelo poslabšal. Ni posebnih možnosti za izvoz, kar pa je najhuje, je to, da so navadno domače surovine dražje od uvoženih...

Nov pobeg iz Sovjetske zveze

MOSKOVSKÉ PRIRAVE PROTI JUGOSLAVIJI

hod, ki si je za zadnje dni svojega življenja izbral svobodo na Zahodu spet nov sovjetski „disident“, tokrat najvišjega kova: osebni Leninov prijatelj in bivši borec sovjetske Rdeče armade ter bivši profesor moskovske univerze Arnocht Kolman je pri svojih 84 letih izstopil iz sovjetske KP in zaprosil za politični azil na Švedskem.

Kolman je svojo odločitev sporočil svetovni javnosti z odprtim pismom sedanjemu sovjetskemu diktatorju Leonidu Brežnjevju, ki ga je dal objaviti v

kor tudi z izoliranim verzom, ki se ga spominja V. Kuzak (1970). Tako pomeni ta zbirka prvič resnično vse Zbrano delo.

Docela na novo pa je Papež notranje uredil zbirko. Naslonil se je deloma na kronološko rast po pesnikovem zapisu nastanka pesmi, deloma na posamezne cikle, ki jih je v rokopisni ureditvi predvideval pesnik sam. Tako je ustvaril lepo celoto notranje rasti pesnikov podobne brez ozira na prejšnje ureditve, ki so bile urejene — predvsem prva — s pogledom na njegovo tragično usodo. Ta ureditev je novost zbirke. Druga pa je docela očiten avtentičen pesniški izraz. Tretje: upoštevanje inštitucij takoj pod tekstom pesmi, ne šele v opombah kot prej. Četrta: uvod v pesniško delo, kjer Balantiča obravnava izključno kot pesnika, analizirajoč njegovo besedo in iz nje njegovo osebnost. Ta kaže takšne prehode: „Nostalgia pastirska in domačijska pesem tega velikan slovenskega ekspresionizma se ob vabljivosti in močeh sveta razraša v tragično doživetje časa in v metafizične spoznave. Občutenje zgodovinske stvarnosti prehaja v videnje mističnih stvarnosti življenja in smrti, lepote in resnice.“

Posebna vrednost je: Papežev komentar ureditve, prve zabeležene, in razlage pesmi v kolikor je potrebno. Predvsem pa — obširna literatura o Balantiču, ki se je v tridesetih letih nabrala med nami v emigraciji, pa tudi — v domovini. Tu se pisali predvsem znanstveniki in pisatelji, kajti — nje-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Sindikalni nemir, ki ga je bilo v državi opaziti pred tedni, se je zadnje dni ponovno pojavil, ko je napovedal stavko močni energetskega sindikat. Vzrok za stavko je bil, da je državna električna družba Segba odpustila nad 200 uslužbencev. Sindikalna reakcija je bila hitra, a ne dovolj močna. Vodstvo družbe je, s popolno vladno zaslonbo, vztrajalo na svojem stališču, stavka se je skrhala in končno prenehala.

Ta primer je kaj važen tudi za v bodoče. Številne so namreč državne družbe, v katerih je število uslužbencev previsoko. Ta birokratični pojav otežkoča vladne načrte gospodarske reaktivacije in, prej ali slej, bo vlada morala podvzeti stroge ukrepe, če noče, da se ji celoten gospodarski program izjalovi. Je pa še drugo ozadje v tej zadevi. Opazovalci položaja so precej edini v mnenju, da so v Segbi odpustili na splošno uslužbenec, ki so bili znani kot delomrzneži ali imeli že v preteklosti disciplinske postopke. Med njimi je bilo seveda nekaj bivših sindikalnih predstavnikov, zaradi česar je lahko razložiti napoved stavke.

Važnost tega pojava, vladne močne roke napram nevestnim sindikalnim zahtevam, daje upati, da bo vlada v bodoče enako vestno nastopala. To je zelo važno v trenutku, ko državno gospodarstvo prihaja do neke prelomne točke. Porast cen v preteklem mesecu septembru je dosegel višino 10,7 odstotkov. Ta količina bo proti koncu leta še nekoliko narasla, nakar napovedujejo hitro zmanjšanje inflacije. Po

švedskem dnevniku Stockholm Expressen.

Kolman v pismu med drugim poudarja: „Prišel sem do trdnega prepričanja, da bi moje nadaljnje članstvo v komunistični partiji pomenilo izdajstvo nad ideali družbene pravičnosti, človečanstva in graditve nove in boljše družbe.“

Kolman v pismu biča „elitizem, militarizem in nečloveški značaj sedanega sovjetskega režima“ in ugotavlja, da „je ZSSR usmerjena v imperialistično ekspanzijo, zlasti odkar je nasilno intervenirala v češkoslovaški, avgusta 1968.“

Kolman obtožuje sovjetske veljake, da „živijo kot privilegirana kasta“ in nadaljuje: „Kopeljo se v bogastvu in živijo izolirani od ljudstva, ne da bi mogli razumeti njegove potrebe in njegovo trpljenje.“ Kolman dodaja, da „v ZSSR ni najosnovnejših demokratičnih pravic in tako, kakor se je to dogajalo pod Stalinom, tudi sedaj skrivamo svoje rokopise, smo nezaupljivi do vsega sveta, pišemo pisma brez sleherne vsebine v strahu pred cenzuro ter trgamo zveze s svojimi prijatelji.“

Kolman nadalje pribija, da je „sovjetski režim propadel tudi na gospodar-

marcu prihodnjega leta da bodo že vidni prvi konkretni rezultati gospodarske politike vojaške vlade. Tudi napovedujejo zastojo vsakomesečnega zvišanja tarif elektrike, davkov, plina in drugih.

Istočasno pa vzbujajo upanje na resno zboljšanje dejstva, da kljub inflaciji, ki se je zavrla a ne ustavila, vrednost dolarja na domačem trgu nikakor ne raste. Nasprotno smatrajo strokovnjaki, da ne pada samo zaradi nenehnega odkupovanja deviz s strani Centralne banke.

Ko se bo s svojega potovanja vrnil minister dr. Martínez de Hoz (mudil se na zborovanju Mednarodnega denarnega fonda na Manili in na Japonskem) je zelo verjetno, da bodo ukinjene vse vladne dispozicije glede dolarja in drugih deviz, ter uveden svoboden devizni trg.

Medtem pa vlada pripravlja načrte za splošen gospodarski razvoj, v katerem imajo glavno mesto razna javna dela. Za pospešitev teh načrtov, je bilo s posebnim vladnim dekretom ustanovljeno Ministrstvo za načrtovanje (Ministerio de Planeamiento), katerega skrb bo nenehno aktualizirati pripravo in izvedbo javnih del, gospodarske planifikacije in vsega, kar spada pod pojem razvoj. Nekaj takega so pripravljali že za časa vlade generala Onganía, pa tedaj ni prišlo od želja na delo. Upati je, da bo usoda tega ministrstva, katerega bo vodil general Bessone, bolj rožnata in bolj učinkovita ter plodonosna, kot je bila usoda „Argentinske revolucije.“

skem področju, kajti cene vedno hitreje naraščajo, industrijska proizvodnja je vedno slabotnejša in slabe kakovosti, poljedelstvo pa je nesposobno preživljati državo.“

„Istočasno ko ZSSR propagira mednarodno odjugo in mirno sožitje, na drugi strani pospešeno grmadi jedro orožja in rakete, izdeluje nove vrste orožja za množično uničevanje in se pripravlja na napadalno vojno,“ poudarja Kolman in zaključuje:

„ZSSR vzdržuje velike vojne sile onstran svojih meja, postopoma gradi vojaška oporišča v Evropi, Aziji in Afriki ter se pripravlja na okupacijo Romunije in Jugoslavije.“

Kolman se je trenutno nastanil na švedskem pri svoji hčerki, ki je tam poročena s češkoslovaškim atomskim fizikom Francem Janučem, ki si je bil pred leti tudi izbral svobodo na Zahodu.

Vedno novi in novi glasovi iz železne zaves opozarjajo svobodni Zahod na nevarnost, ki mu grozi iz Moskve in Pekinga, a le-ta kakor da bi bil zaklet, ostaja gluha in se ne zgane niti za svojo, kaj šele za obrambo zaslužnih narodov. Politični emigranti razumemo govorico in opozorila disidentov iz železne zaves in je naša dolžnost, da jih podpremo v njihovem boju, ki je tudi naš boj, proti komunističnemu zlu.

To novo opozorilo na sovjetske pravice za okupacijo Jugoslavije, in z njo Slovenije pa mora veljati še posebej političnim emigrantom vseh jugoslovanskih narodov, da z združenimi močmi tudi s svoje strani storijo vse, kar je v njih moči in to v resni obliki ter na pristojnih mestih, da v danem trenutku Zahod ne bi stal ob strani, in bi bili narodi Jugoslavije zopet prevarani v upanju, da jim bo zasijala svoboda.

Prenehajmo biti čreda

V zadnji številki našega lista smo poročali, da je bil v Ljubljani obsojen na dve leti strogega zapor novinar Viktor Blažič, zaradi svojega članka v trižaškem Zalivu „Ustvarjanje in svoboda“. Po zadnjih poročilih pa naj bi bil obsojen tudi zaradi člankov, ki jih je svoj čas napisal v Kapljeh.

V 18. številki „Kapelj“ je Blažič razmišljal o neki novi slovenski reviji. O tej reviji pravi, da „bi morala odpreti svoje strani vsakomur, ki ima kaj povedati in temu svetu kaj reči... Ne gre za to, da bi se vsi zgrnili pod eno streho in zopet postali čreda, kakor smo to postali med vojno, še bolj pa po njej, temveč gre prav za to, da čreda prenehajo biti in da se začnejo razločevati taki, kakršni v resnici smo.“

Tako je Blažič zapisal v „Kapljah“, ko je bil na čelu slovenske partije Stane Kavčič. Danes, ko jo vodi Franc Šetinc, se mu te besede štejejo v zlo, kajti Slovenci naj bodo še nadalje čreda, partijski prvaki pa njeni pastirji.

Med knjigami in revijami

OB NOVI IZDAJI BALANTIČA

(19)

Kot stoto svojo knjigo je Slovenska kulturna akcija izdala Zbrano delo Franceta Balantiča, tokrat v ureditvi s komentarjem in v ilustrativni opremi Franceta Papeža (235 strani). S tem je hotela praznovati svoj intimni jubilej stote knjige, ki je gotovo omembe vredna in svojevrsten pri emigracijski založbi, kakor tudi ceno, ki jo daje velikemu pesniku Balantiču; obenem pa je tudi znamenje, da je Balantič danes resnično slovenski klasik, ki je že last širšega občinstva, kajti v tridesetih letih je doživel že štiri izdaje, od katerih je samo prva izšla, pred l. 1945, v matični domovini. Sicer je bila že urejena in tudi že tiskana in napovedana izdaja v domovini pod prvotnim naslovom Muževna steblika v redakciji Mitje Mejaka, toda ni prišla na svetlo in je končala baje v vevških papirničnih mlinih. Poleg tega pa je v posebni luksuzni bibliofilski izdaji izšel njegov Vene pri Zimski pomoči v Ljubljani l. 1944 z lesorezi Marijana Tršarja.

Urednik nove izdaje Balantiča je bil izključno navezan na dosedanje izdaje njegovih pesmi. Prva je izšla l. 1944 pod naslovom, ki je bil v tistem času prve strašne novice o ognjeni smrti v Grahovu upravičen, v plamenu groze plapolam. Čudim se danes svoji lastni uvidenosti, da sem tedaj to prvo izdajo opremil z izčrpnim komentarjem o postanku pesmi in nastajanju zbirke ter da sem priobčil vse verz,

ki sem jih mogel razšifrirati. Tudi take, ki so bili samo zamečki. Te sem porazdelil izolirane, kakor sem jih našel, po raznih oddelkih. Ker sem morda premalo jasno označil, da so ti „leteči“ verzi vsak zase, so v tretji Mohorjevi izdaji pomotoma tiskani kot motto k naslednjim ciklom, kar ni res. Tudi je v drugi izdaji nekaj tiskarskih napak, ki sem jih popravil že na koncu knjige, oz. jih obrazložil že večkrat (npr. v Meddobju 1959). Ko sem priobčil še Gonarski zvezek v celoti z vsemi opombami (DS 1944), sem ohranil celotno Balantičevo delo, kakor je bilo do tedaj znano, do vseh podrobnosti. Ko bi prve zbirke ne bil izdal s takim znanstvenim komentarjem, bi danes ne imel nobenega vpogleda v rast Balantiča-pesnika in posebej njegove zbirke, kajti vse rokopisno gradivo, ki sem ga jaz še imel na vpogled, je bilo po l. 1945 izgubljeno ali uničeno. Tako novi urednik ni imel sreče, da bi mogel primerjati izvirnike s ponatisi, ter je bil povsem navezan na prvo izdajo, kot na „original“, tako z ozirom na tekst, kot na komentar.

Tako je bilo delo novega urednika Papeža predvsem v tem: priti do čistega teksta s popravki v nadaljnjih izdajah, odstranitve navlak in napačnih nespornostnih (motti v 3. izdaji) ter do popolnega dela. Zato je dopolnil tekst s pozneje (l. 1969) odkritim socialnim ciklom Na blaznih poteh, ka-

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Slovenske banke so zvišale kredite za nakup osebnih avtomobilov. Sedaj znaša kredit 50.000 din, ki jih je treba vrniti v 36 mesecih.

RIBNICA NA POHORJU — Igralec mariborske Drame je v tem kraju, kjer je Stane Sever odigral zadnjo vlogo v svojem „Gledališču enega“, izvajal pridige Janeza Svetokriškega. Zupan je dal nastopu naslov: „En srečen, veseli in vseh troštev poln dan voščim.“ Baročne pridige Janeza Svetokriškega iz 17. stoletja so izjemen primer slovenskega baroka: svare pred grehom, a so sončne in zvesto odsevajo takratno življenje v Sloveniji.

LJUBLJANA — Lutkovno gledališče pridno pripravlja program za novo sezono. Torej na zunaj izgleda vse lepo in rožnato. Pa ni. Dvorana ročnih lutk je že od februarja neuporabna in ljubljanska Plinarna, lastnik prostorov na Resljevi 36, je lutkarjem odpovedala gostoljubje. Verjetno bodo morali z ročnimi lutkami gostovati le po drugih krajih. Malo bolje je z delom v marionetnem gledališču, čeprav je tudi tu obstoj odra negotov.

KRANJ — V Kranju so proslavljali 18. septembra 40-letnico stavk tekstilnih in gradbenih delavcev Slovenije. Udeležba je bila seveda „prostovoljna“, proslavo so organizirali občinski sindikalni svet. — Zanima nas, ali bodo organizirali tudi proslave prvih „prekinitev dela“, ko so delavci začeli protestirati proti razmeram v sedanjem „rdečem raju“...

LJUBLJANA — Oblasti so določile, da morajo kakovostna jabolka letošnje rekordne letine prodajati na drobno po 6,40 do 7,80 din za kilogram. Pridelovalci naj bi dobili zanje 5,20 din za kilogram, kar je za 0,60 din manj, kot znašajo uradno dognani pridelovalni stroški... Kljub temu določili pa menda ni dobiti jabolka po tej ceni, ki se suče od 10 do 15 dinarjev, vprašanje pa je, ali pridelovalci dobe za svoja jabolka višjo ceno, kot so jo uradno določili, ali si le razne zadrage in „družbene“ trgovine spravljajo preveč od določene cene v svoj žep.

CELJE — V Celju so pred kratkim odprli samopostrežno trgovino „Solidarnost“. A Celjani sedaj ugotavljajo, da bi bolj težko „solidarno“ prenašali slabo izbiro blaga, in bi bilo dosti lepše ime trgovini, če bi se imenovala „Solidnost“, seveda, če bi bila res solidna.

KRŠKO — Drugod po Sloveniji so kar zadovoljni z letošnjim vinskim pridelkom, cvička — na trgu precej iskane vina — pa bo najbrž premalo. Glede kvalitete bo zelo odvisno od zadnjih dni pred trgatvijo, če bo vreme kaj boljše kot v zadnjih dneh avgusta in v začetku septembra.

RADENCI — V zdravilišču Radenci so zaključili 8. oktobra letošnjo sezono kulturnih prireditev z dvodnevni festivalom sodobne komorne glasbe. V soboto, 2. oktobra sta v stekleni dvorani nastopila kvartet Wilanovski iz Varšave in zagrebška skupina B. P. Convention. V nedeljo so koncertirali violi-

nist Igor Ozim, ki deluje v Kölnu, violinist Primož Novšak in Suzanne Nalsler z violončelom, oba iz Züricha, nato pa še flavtistka Irena Grafenauer in pianist Aci Bertoncelj, oba iz Ljubljane.

LJUBLJANA — Ljubljansko Mestno gledališče je pričelo letošnjo sezono z dramo sodobnega srbskega dramatika Velimira Lukiča „Huda noč.“ Lukič je menda napisal kakih osem dramskih del, ki se vedno motajo okoli najrazličnejših antičnih motivov. Tudi „Huda noč“ po pisanju kritika Jožeta Brejca-Javorška, ni drugačna in zato po njegovem ni dosti vredna: Drama opisuje nekega antičnega pesnika Publija, ki so ga obdolžili raznih ideoloških grehov in ga zato izgnali. Brejc pravi, da je premalo pretresljiva.

LJUBLJANA — V Ljubljani bodo prihodnje leto zgradili krematorij, da ne bo več treba mrtvih sežigati v Beogradu ali pa Gradcu...

NOVO MESTO — Novomeška kmetijska zadruga izsušuje na Šentjernejskem polju 255 hektarjev zemlje. Ko bo zemljišče izsušeno bo potreben še nov denar za agromelioracijo.

Umrli so od 17. do 24. septembra 1976:

LJUBLJANA: Miloš Pintar, up.; Anica Ferjančič; Alojzija Bajat; Melita Breznikar r. Gnjezda; prof. Ivan Skrat, up. zidarski mojster, 75; Jože Povše, up.; Jožica Škerjanec r. Premrov, up. učit.; Malči Baričević r. Ferjančič; Janko Erjavec, 69, up. avtoklepar; Pavla Kuhar r. Zadek, up. poštna uradnica; Jože Kranjec, up.; Ivan Hajdinjak; Anton Weber, up. žel. uradnik in slikar, 91; Albina Vehovec r. Škerl; Maša Leske r. Gorazd; Anton Perat, up.; Franc Smid, up. elektromojster, 88; Marija Bevc, r. Majcen, 80.

RAZNI KRAJI: Franc Škrinjar, Zalec; Lojze Kek, Pluska; Stefan Erjavec, up. železničar, Rogatec; Vida Benedik-Zigon ing. arh.; Maribor; Janez Martinčič, Podbočje; Lovrenc Beton, up.; Kokrica; Angela Ogrin r. Korošec, Drenov grič; Helena Pretnar, Kovačeva mama, (najstarejša Slovenka, 6. septembra je praznovala 105. rojstni dan), Begunje na Gorenjskem; Martin Pogacar, železostругar, smartno ob Savi; Jože Bravce, rudar, Gorenja vas pri Podkumu; Franc Birk, up. želez., 64, Sostro; Marija Flere r. Ino, 90, Trbovlje; Franc Malnar, up. lesni kontrolor; Marjeta Zupančič r. Burja, 80, Šlarjeva mama iz Bohinjske Bele; Ivan Grabec, up., Zg. Kašelj; Janez Garafol, šofer, Rudnik; Janez Avšič, elektromehaničar, Šmarje - Sap; Jože Tome, posestnik, 70, Lavrica; Ivan Koren, Jesenice; Jakob Bukovec, suštarjev ata iz Sv. Katarine; Franc Turšič, 67, Bitnje; Antonija Rakun, Uštinova mama, Radmirje; Dore Drovnik, up. in borec za severno mejo, Stična; Franc Belle, up. finančni direktor.

V težki železniški nesreči pri Prešerju ob trčenju brzega vlaka in potniškega motornega vlaka, so 20. septembra umrli: strojevodja Rudi Cerkvenik, Dolnje Vreme, Franc Kontestabule, strojevodja iz Sežane, Zorko Krvavec, pomočnik iz Buzeta, Ferdinand Rabič, informator iz Borovnice, Alojz Tušar, strojevodja iz Prestranka, Tone Svete, zavoralec iz Borovnice in Ibrahim Bradarič, vlakovodja ter potniki Jože Bezeg, Silvo Debeve, Peter Gole, Franc Kovačič, Cecilija Medja, Igor Telban, Jože Kajnc in Gabrijela Terner, up. iz Borovnice oziroma Brega pri Borovnici, Sonja Smrdel iz Postojne in Rotija Majer r. Hrast iz Ljubljane.

20. Obletnica Našega doma v San Justo

Slavnostna večerja

Kot uvod v slavlje 20 letnice Našega doma v San Justu je odbor priredil v soboto 2. t. m. slavnostno večerjo v veliki dvorani doma. Zbralo se je blizu dvesto članov in prijateljev Našega doma. Navzoče goste je v imenu odbora pozdravil g. Silvo Lipušček. Posebej je pozdravil predsednika NO Milosa Stareta z gospo, delegata mons. Oreharja, Marjana Loboda predsednika Zedinjene Slovenije z gospo in predsednika Slovenske kulturne akcije dr. Tineta Debeljaka. Zahvalil se je za udeležbo tudi predstavnikom vseh domov in organizacij.

Nato je stopil na oder predsednik Našega doma Stane Mustar, ki je v svojem govoru prikazal nastanek in razvoj Našega doma. Povedal je, da je pobuda za postavitve lastnega doma prišla od Farnega odra januarja 1955, ki se je že udeleževal v cerkveni dvorani. Na izredni seji je bilo sklenjeno na predlog g. Ivana Ovna, da bi sklicali sestanek Slovencev iz San Justa in okolice, kar se je zgodilo že 29. januarja 1956. Izvoljen je bil pripravljalni odbor: Predsednik g. Matko Indihar, podpredsednik g. Herbert Lihtenberg, tajnik pok Peter Krajnik, odborniki pa Janez Janežič, Vinko Goršič, Ivan Oven in Rudi Bras. Pripravljalni odbor je tako pihel z delom, da je bil drugo nedeljo v februarju 1956 že sklican ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo 88 Slovencev iz San Justa in okolice. Ko so bila sprejeta pravila je bil izvoljen prvi odbor: Predsednik Ludvik Hren, podpredsednik Janez Janežič, tajnik Ivan Oven, blagajnik Vinko Goršič, gospodarja Matko Indihar in Ivan Zupanc. V širši odbor pa so bili izvoljeni Jože Cestnik, Ciril Tekavec, Vida Bevc, Feliks Oblak, Pavle Malovrh, Jernej Telič, Janez Teraž, Jože Zakrajšek in Ferdo Gorjup. Ta odbor se je organiziral v obliki zadrage imenovane NAŠ DOM in kupil zgradbo, sicer staro, vendar je bila takoj uporabna za šolske, športne in družabne namene. 21. oktobra 1956 je bila slovesna otvoritev in blagoslovitev Našega doma. Za peto obletnico je dom začel z gradnjo novih prostorov in veliko dvorano.

SLAVJE 20-LETNICE NAŠEGA DOMA V NEDELJO, 10. OKTOBRA

Dopoldanski program

Ob 8. uri zjutraj je bila v stolnici v San Justu, kjer se že 26 let nedeljo za nedeljo zbirajo rojaki, sv. maša, med katero je ubrano pol mladinski zbor, ki ga vodi Andrej Selan. Sv. mašo je daroval delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini msgr. Anton Orehar. V cerkvenem govoru je med drugim dejal:

„Ob obletnici se v cerkvi zahvalimo Bogu za ves blagoslov tekom leta, v domu samem občudujete napredek in se zahvalite vsem, ki vodijo ter njim, ki vse leto nesebično sodelujejo: odbornikom, dušnemu pastirju, učiteljstvu.

Ko vam gostje priznajo tvorni in zlasti duhovni napredek kraja tudi po zaslugah vsega, kar ima središče v vašem domu, skrbite, da boste delo nadaljevali, da se ne boste duhovno zapustili ali prepustili vplivom sedanjega časa. Naj se vam ne zdi škoda žrtvovati za nakup knjige in časopisa, prav tako ne časa, da kaj preberete. Posvetite vso skrb že doslej lepi službi božji, vaši šoli in organizacijam, ki naj se ohranijo na višini. Odgovorni ste za vse, kar boste govorili in storili ali opustili. Bodite previdni pred skritimi sovražniki, kateri hodijo okrog vas kot volkovi v ovčjih oblačilih in hočejo vstopiti v vaše družine in dom skozi vrata in okna, ki so vedno odprta. Bolje je misliti na to pol leta prezgodaj kot eno uro prepozno. Vedite, da z drugimi kraji tudi vi niste obvarovani teh nevarnosti, katerim smo izpostavljeni tudi slovenski izseljenci. Bojte se skritih sovražnikov! Skrbite za jasne programe in raven vaših prireditev in organizacij ter pazite, kdo hodi v vaš dom, da vam ne razdere svetišča, katerega ste zgradili s tolikimi žrtvami.“

Po sveti maši so se rojaki zbrali v Našem domu. Botra doma: ga. Anica Indihar in Ciril Oblak sta po argentinski in slovenski himni izročila lepo izdelani zastavi zastopnikom mladine, na kar ju je dušni pastir dr. Alojzij Stare blagoslovil. Ob tej priložnosti je med drugim dejal: „Slovenska in argentinska zastava sta poleg vere program našega življenja. Slovenska zastava nam govori, da izhajamo iz kraja, kjer se stikajo Slovani, Romani in Germani; nam govori, da moramo ohranjati in gojiti našo duhovno dediščino in posredovati mlademu rodu. Argentinska zastava pa nam govori, da je Argentina naš novi dom, ki ga moramo duhovno bogatiti. Bogatitev pa bo tem bolj učinkovita, čim bolj bomo rasli iz slovenskih korenin, med seboj povezani, globoko verni in vsak dan bolj pripravljeni.“

NAROČNIKOM SVOBODNE SLOVENIJE

Prosimo, da poravnate čimprej letošnjo naročnino v znesku 1.800.—. Naročnike v Argentini, ki plačujejo s čeki, prosimo, da jih izstavijo na: Talleres Gráficos Vilko SRL.

Naročnike iz inozemstva, ki plačujejo s čeki v tujih valutah pa prosimo, naj jih izstavijo na ime Miloš Stare.

Uprava Svobodne Slovenije

V nadaljnjem govoru je predsednik Mustar navedel vse predsednike v dvajsetih letih in kaj je bilo storjenega v posameznih obdobjih. Za Hrenom je prevzel predsedstvo Lojze Zakrajšek, ki je vodil odbor od leta 1958 do 1961. Njemu je sledil Benko Franc do leta 1965. Tega leta pa je prevzel predsedstvo Tone Oblak, ki je izdelal vse načrte in imel na skrbi tehnično vodstvo pri gradnji. V tej dobi so bili zgrajeni tudi lepi prostori za slovenski šolski tečaj. Leta 1966 do 1971 je predsedoval Našemu domu Peter Čarman. Ko je bila leta 1968 dograjena glavna dvorana jo je istega leta blagoslovil glavni direktor izseljenških duhovnikov msgr. Kunstelj. Ob 18-letnici doma pa so bili dokončani večji družabni prostori v pritličju, katere je blagoslovil dr. Starc l. 1973. Za vso lepo opremo pa se ima Naš dom zahvaliti projektantu Tonetu Oblaku. Ker so postali šolski prostori premajhni je bila dokončana še mladinska dvorana leta 1974, kateri sta botrovala Anica Indihar in Ciril Oblak.

V nadaljnjih izvajanjih je predsednik Mustar posebno omenil gledališko udeleževanje, ki ga je v prvih letih vodil Ivan Oven, v zadnjih letih pa režiser Frido Beznik. Navajal je tudi vse, ki so vodili pevske zборе in sicer Rudija Mariniča, Janka Zakrajška, Štefana Drenška in Andreja Selana.

Svoj govor je predsednik Mustar zaključil s pozivom mlademu rodu, da naj nadaljujejo delo svojih staršev. Po teh uvodnih besedah predsednika Mustarja so čestitali Našemu domu ob 20-letnici Franc Vester v imenu vseh Sloveskih domov, Marjan Loboda predsednik Zedinjene Slovenije, msgr. Anton Orehar, dr. Tine Debeljak in končno predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare.

Nato je tajnik Našega doma Bogataj izročil diplome vsem odbornikom in glavnim sodelavcem Našega doma dvajsetih let. Ko je bil spored končan je sledila slavnostna večerja med katero je Stanko Jerebič v šaljivem tonu razčlenjeval posamezne besede v podeljenih diplomah.

čani pričevalci Kristusovi med narodi sveta.“ Za tem je šolski zbor „Balančičeve šole“, ki ga vodi gđc. Anica Mehle, korajžno zapel tri pesmi. Nato pa so številni rojaki sedli k mizam, kjer so skupno zajtrkovali in v pogovoru z zastopniki tudi drugih Domov in rojakov iz Mendoza preživeli dopoldanske ure.

Popoldanska prireditev

V dvorani Našega doma je številne obiskovavce presenetil mogočen pogled na ljubljanski Grad iz Plečnikovega tromostovja, delo Toneta Oblaka.

Napovedovavca Irena Urbančič in Tone Erjavec, ki sta ves program povezovala z izbranimi besedami (lic. Stanko Jerebič), sta povabila k mikrofoni predsednika Našega doma, Stane-ta Mustarja, ki je pozdravi vse prišle rojake, posebno pa omenil prisotnost predsednika Narodnega odbora za Slovenijo, Miloša Stareta, delegata slov. dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Antona Oreharja, predsednika Slovenske kulturne akcije, dr. Tineta Debeljaka, predsednika Zedinjene Slovenije, Marjana Loboda, dušnega pastirja iz San Justa, dr. Alojzija Starca in voditeljico Balantičeve šole, gđc. Angelce Klanšek in nadaljeval:

Otvorjam kulturni program, s katerim slavimo danes jubilejno številko, dvajsetih let, ustanovitve in blagoslovitve Našega doma. Najlepše se zahvalim v imenu odbora ostalim domovom za sodelovanje s svojimi točkami na tem slavlju, ker čutimo, da je podvig katerega koli doma, v narodnem in kulturnem napredku, podvig cele naše skupnosti.

Dvajset det je lepa doba. Dvajset let je tudi dolga doba. Zato naj se zahvalimo najprej Bogu, za vse dobrine, ki smo jih bili deležni v teh dvajsetih letih v našem skupnem domu.

Ponovno naj se zahvalim vsem, ki so na kakršni koli način pripomogli, pri ustanovitvi, poznejši organizaciji in izpolnjevanju, na vseh področjih. Vsi vemo, kaj vse je potrebno za ohranitev te narodne trdnjave, ki je Naš dom, v sklopu z ostalimi domovi. V tej naši trdnjavi se vzgaja že dvajset let šolska in doraščajoča mladina, da se obogati v naših narodnih in krščanskih načelih. To je bil pravzaprav namen pri ustanovitvi leta 1956. Danes, po dvajsetih letih, z veseljem in ponosom prisostvujemo tem prireditvam, ki jih izrečno predstavlja mladina, ki je izšla vsa iz naše Balantičeve šole. Hvaležni smo jim za to. Se posebno pa smo hvaležni vsem, ki se že vsa leta žrtvujejo pri njenem delovanju, za vzgojo mladine.

Mnogo truda, marsikatera prosta ura in veliko gmotnih stvari je vloženo, od prvih temeljev, do današnjega stanja Našega doma. A zavedajmo se vsi, da je to dobra investicija in da nobena žrtve ni prevelika za ta, naš skupni dom, kjer naj se zbira naša mladina v čim večjem številu. Mi starejši smo ji dolžni preskrbeti zdravo okolje, za kulturno, športno in družabno življenje. Danes je to še posebno važno, ker so v zunanjem življenju v stalni nevarnosti, da se zgubijo moralno in ideološko. Dati jim moramo pa tudi zgled in jim privzgojiti smisel za našo skupnost. To naj bi bil naš cilj v bodočem skupnem delu.

Imamo, hvala Bogu, zelo požrtvovalne ljudi, ki se posvečajo in z veseljem delujejo v vseh panogah našega

kulturnega življenja. Tako gledališkega, pevskega, vzgojna — predavanja, športa in verske vzgoje. Sodelovati pa moramo vsi, da bomo tako tudi bodoče jubileje, praznovali v našem zdravem in domačem okolju.

Po pozdravu domačega predsednika je Mladinski pevski zbor iz San Justa zapel Planinska, črnski Roll, Jordan, roll in Folks at home, Potosino soy in Je na Dravci megle. Poslušalci so s ploskanjem izrazili svoje zadovoljstvo nad izvajanjem tega številnega zbora, posebno pa truda in požrtvovalnosti zborovodje in pevcev, ki omogoča vsak uspešen nastop. Govornik dneva je bil predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda. Ob koncu njegovih besed, ki jih objavljamo na prvi strani, so prisotni z odobravanjem pozdravili izražene misli predsednika naše osrednje organizacije.

Naš dom je ob svoji dvajsetletnici zbral na svojem odru vse delujoče folklorne plesne skupine, kar je bila zelo posrečena zamisel. Kot prva se je predstavila ramaška otroška skupina, ki je ob zvokih harmonikarja Cirila Loboda odplesala dva plesa. Skupina iz Slovenske vasi je nastopila s slovenskimi narodnimi plesi; spremljali sta skupino na harmoniki Magdalena in Anči Koprivnikar. Pristavska skupina je pokazala gledalcem naslednje plesne: Hruške, jabke, slive, Stara polkica, Lepa Anka, Korošec in Dopaši v skok. Harmonikar je bil Marjan Pfeiffer. — Kot zadnja točka tega slikovitega in življenja polnega nastopa deklet in fantov, so na odru pokazali svoje plesne sposobnosti, ki že prehajajo iz navadnih korakov folklornih plesov na stopnjo baleta, mladi iz Našega doma. Oni so s svojo točko dali končni pečat plesnemu nastopu, ki je povezal slovenske folklorne skupine vseh naših Domov v Velikem Buenos Airesu v eno samo, veliko folklorno družino. Ta družina je bil lep okvir podajanja šopkov tem, ki se trudijo s prosvetnim delom med mladino in ki so s svojim nastopom doprinesli svoj delež k uspehu jubileja. Med te šteje-mo: voditeljico in voditelja obeh zborov iz San Justa, gđc. Anico Mehle in Andreja Selan; vodje folklornih skupin: ga. Ema Blejce (Slomškova dom), Bogo Rozina (Slovenska vas), Jure Ahčin (Slovenska Pristava), Franci Čarman, član baleta v gledališču La Plata (Naš dom). Tudi Tone Oblak je prejel šopek rdečih nageljev v zahvalo za lepo ureditev odra. Ker so bili prisotni igravci Slovenskega odra iz Mendoza, ki so prejšnji večer tako uspešno predstavili Cankarjevo dramatisirano povest „Hlapec Jerne-j in njegova pravica“, je tudi njihov režiser Rudi Hirschegger bil deležen šopka, kot priznanje sanjuške srenje za njihovo delo in trud.

Naš dom je s tem končal svoj res uspeši popoldanski program. Gostje pa so še posedeli pri mizah ter zaplesali ob zvokih ansambla.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Novi slovenski diplomant. Na katoliški fakulteti ekonomskih in socialnih ved v San Franciscu, Mendoza, je diplomiral Jurij Abel Kavka in prejel naslov Contador público nacional in perito partidario. Čestitamo!

Umrli je na svojem domu v nedeljo 10. oktobra Ivan Gorišek. Naj počiva v miru!

SLOVENSKA VAS

Družinski večer

Slovenska šola je skupaj z dekliško organizacijo in z fantovskim odsekom pripravila v soboto 9. oktobra v Hladnikovem domu družinski večer. V prvem delu so nastopili šolski otroci pod vodstvom svojih učiteljev.

Najprej so učenci 7. in 8. razreda s šopkom raznih točk (petje, deklamacija, govoreček, harmonika) pozdravili svoje starše. Nato so se otroci 3. in 4. razreda postavili z deklamacijo. Sledilo je petje in ranjanje najmlajših. Nazadnje so nam učenci 5. in 6. razreda odigrali igrice: Muca copatarica.

Za šolsko mladino je ob spremljavi harmonik priplesala na oder naša folklorna skupina in naš razveselila z vrsto novih plesov.

Za zaključek kulturnega sporeda nam je dekliški zbor zapel tri narodne pesmi.

Nato se je nadaljeval družinski večer pri pogrnjenih mizah, ki so jih bogato obložile gospe šolskega odbora in naše skrbne mame. Ob prijetnem kramljanju in veselem razpoloženju otrok in staršev nam je večer kar prehitro minil.

Po športnem svetu

NA PLASTIČNI SMUŠKI SKAKALNICI v Mostecu pod Rožnikom je Ilirijan Branko Dolhar postavil nov rekord skakalnice s 54 metri in dosegel tudi prvo mesto. Tekmovanja se je udeležilo 26 mladincev in 33 članov iz Slovenije, Italije, ZRN in Bolgarije. Poljaki so zaradi okvare na avtomobilu ostali na pol poti in so zato morali odpovedati sodelovanje.

LORGERJEV REKORD na visokih ovirah premagan po 18 letih. Beograjski atlet Boris Pisić je v teku na 110 m z ovirami že dvakrat v letošnji sezoni izenačil rekord Stanka Lorgerja (Kladivar, Celje) iz leta 1958, ko je pretekel progo v izrednem času 13.8. Konec septembra pa je Pisić končno le podrl Lorgerjev rekord in postavil novega s 13,7.

Cmokec-Poskokec na odru Slovenske hiše

Kot vsa ta zadnja leta, je tudi letos šolska mladina proslavila svojega velikega, zaščitnika Antona Slomška s prijetno prireditvijo. Po sv. maši se je ves mali pa tudi že večji živčav zgrnil v dvorano, kjer ga je najprej pozdravil šolski referent pri Zedinjeni Sloveniji, France Vitrih. Povedal je, da bodo tokrat nastopili otroci šole iz Ramos Mejije in sicer z igrico Cmokec-Poskokec. Otrokom so zažarele oči in so napeto prisluhnili, posebno še ko so zvedeli, da je avtor njihov dolgoletni prijatelj Mirko Kundič (že starejše je vodil v čudovit svet pravljic) pa še ime Cmokec-Poskokec jim je bilo grozno všeč. Marjan Loboda jim je na kratko očrtal zgodbo: Cmokec (mi pravimo „knedl“, se je oglašila punčka v dvorani) je skočil iz sklade — bil je poskokec — in ušel dedku, da ga ni pojedel. Potepal se je po svetu, doživljal čudovite stvari, srečaval palčke, vile, lene rokodelce, pijanega berača, Ribničana, zamorca, indijanca, Kitajca in še in še, končno pa ga je domotožje spet privedlo domov. Kratko povedano: avtor je otrokom v tej igri (prvič na odru!) pričaral spet tisti čisto njegov svet, svet palčkov in vil, ki ga v velemestnem vrvenju tako pogrešamo.

Teža vsega oderskega dogajanja je ležala na veselih ramenih priznane režiserke otroških igrice, gđc. Anice Semrov. Rešila je nalogo tako, kot jo ona zna: prepričljivo. Imela je srečno roko pri izbiri glavnih igralcev: babica in dedek — Cilka Cestnik in Jože Javor-

šek, pisatelj Bukovnik — Maks Nose in Ribničan — Slavko Škraba, so že domaći na deskah in so svoje vloge odlično odigrali. Pa tudi mlajši niso zaostajali: pijanec — Lojze Kočar, mesar — Franci Schiffer, pek — Lojze Durič in dimnikar — Marjan Loboda, so se dobro postavili. Poglavje zase je bil Cmokec-Poskokec, Terezika Snoj, ki je svojo dolgo vlogo jezikovno in igralsko presenetljivo dobro rešila. Pohvalno moramo omeniti tudi hišnega palčka — Marjetko Javoršek, indijanca — Ivana Kočarja, zamorca — Lojzka Lavriča, Kitajca — Janija Duriča, deklico — Moniko Svetlin in zajčka — Lučko Poznič. Skupinsko so nastopili še cmočki, palčki in vile. Vile je spremljala s kitaro Marta Koželnik. Kot kronisti moramo omeniti res lepe kulise, delo požrtvovalnega Franca Vresnika. Markiranje in oder je imel na skrbi Stan-ko Novak, luči pa Narte Kinkel. Šepetalka je bila gđc. Neda Vesel. Kostume otrok so sešile in pripravile njihove mame. Matevž Potočnik in Jernej Tomazin sta preskrbela pravo ribniško krošnjo, Marjan Pfeiffer pa domači kolovrat. Ne moremo končati tega poročila, ne da bi omenili še ge. Lenče Zupan-Malovrhove, upraviteljece Slomškovega tečaja, ki je igri botrovala od prvihkušenj in jo potem spremljala vse do uspešnega nastopa. Šopki nageljev in navdušeni aplavzi so bili zaslužena zahvala vsem, ki so nam pripravili tako prijetno popoldne.

M. — er.

17. oktobra

VI. MLADINSKI DAN NA PRISTAVI

8.00 tekme - 11.30 sv. maša - 16.00 kulturni program - Prosta zabava.

OBVESTILA

SOBOTA, 16. oktobra:

SKAD prireja večerjo v Slovenski hiši. Vabljeni vsi akademiki!

V Slomškovem domu materinska proslava v prireditvi Slomškove šole in mladinskih organizacij.

V Slovenskem domu v San Martinu sklep šahovskega turnirja ob 19, nato asado.

NEDELJA, 17. oktobra:

Blagoslovitev in ustoličenje podobe Svetogorske Matere božje v cerkvi sv. Rafaela, José Pedro Varela 5272. Ob štirih popoldne.

Na Pristavi mladinski dan.

V Hladnikovem domu bo malgaški asado. Prijave do vključno petka, 8. oktobra.

SREDA, 20. oktobra:

V Slovenskem domu v San Martinu redni sestanek Lige žena-mati.

SOBOTA, 23. oktobra:

III. likovna razstava SKAD-a ob Cankarjevi stoletnici ob 20 v Slovenski hiši. Ta dan bo razstava odprta ob 20. 23. ure.

PETEK, 22. oktobra:

V Slovenski hiši ob 20.30 sestanek SKAD-a. Razgovor o podeželskih šolah bo vodila Snežna Batagelj.

NEDELJA, 24. oktobra:

V Slovenski hiši tradicionalna skupna misijonska proslava. Začetek ob 16. uri.

III. likovna razstava SKAD-a ob Cankarjevi stoletnici v Slovenski hiši ob 10. do 13. ure.

Na Pristavi materinska proslava.

V CARAPRACHAYU

bo sv. maša 17. t. m. za raj. Lojzko Sedelj po naročilu Sloge.

Popoldne ob 17. uri pa bo v domu

Materinska proslava

SOBOTA, 30. oktobra:

Proslava Narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši.

NEDELJA, 31. oktobra:

Na Pristavi v Castelarju, pristavski dan.

SREDA, 3. novembra:

V Slovenski hiši sestanek Zveze slov. mater in žena ob 17. uri. Predaval bo g. Miloš Stare.

NEDELJA, 7. novembra:

Mladinski dan na Pristavi. Vabita zvezna odbora SDO in SFZ.

SOBOTA, 13. novembra:

Zaključna proslava Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši.

* * *

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena so neimenovani dobrotniki prispevali 15.500 novih pesov. Vsem dobrotnikom prisrčna hvala!

* * *

Osrednja odbora SDO-SFZ sporočata vsem glasbenikom, da bo 27. novembra v Slovenski hiši Pevsko-glasbeni festival. Nastopate lahko v vseh panogah, razen zbora (a capella). Prijave sprejemata do vključno 23. oktobra na telefon 658-6772.

SDO-SFZ prireja taborjenje 11. in 12. decembra. Prijavi se čim prej pri članih odbora. Vpis omejen.

LUCKA OSTERC
"OCCHI"

vabi na pomladanski letni modni prikaz 23. oktobra 1976 v prostorih "Asociación Pro-Auda la Que-madq", Cuba 1930, Capital Federal (višina (Cabildo 1900) ob 18. uri. Rezervirati prostor na telefon 761-1730.

PROSLAVA NARODNEGA PRAZNIKA 29. OKTOBRA

IN

DNEVA SLOVENSKE ZASTAVE

bo v soboto, 30. oktobra v Slovenski hiši

Spored:

ob 19: sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj za vse, ki so delali in se žrtvovali za slovenski narod

ob 20: v dvorani:

1. Beseda mladim: Marko Mele
2. Govor Miloša Stareta, predsednika NO za Slovenijo
3. "CANKAR GOVORI", odrski prikaz v režiji Maksa Borštnika in v prireditvi dr. Tineta Debeljaka

ob 21: 4. Slavnostna večerja

Prijavite čimprej svojo udeležbo pri tej veliki narodni manifestaciji.

Pripravljalni dobor

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija tudi letos organizira šolsko poštinsko kolonijo v Córdoba pri dr. Hanželiču. Prijave sprejema v pisarni ZS vsako popoldne od 16. do 20. ure. Otroci članov imajo prednost.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIKEspecialista en ortopedia
in traumatología

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitve ure na privatni
telefon 623-4188.

NOVO PRESENEČENJE!

pripravlja KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" za našo mladino do 30 let. Med tiste mlade člane SLOGE, ki bodo do 30. oktobra 1976 imeli izpolnjene pogoje za maksimalno posmrtno podporo v znesku m\$ 6.000.000.—, bomo po žrebu razdelili DESET SEZONSKIH STOPNIC za kinto SLOGA za sezono 1976—1977. Pogoji: Imeti vloženi v SLOGI do 30. oktobra 1976 m\$ 500.000.—. Točen čas in kraj žrebanja bomo objavili.

V SLOGI JE MOČ!

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

POSLUŠAJMO

SLOVENSKO RADIJSKO URO

vsako nedeljo od 19.05 do 19.30 ure na radio "Antártida".

Vdani v božjo voljo naznanjamo, da nas je 30. septembra 1976 v 56. letu starosti nenadoma zapustil naš dobi mož, oče, zet

Alozij Oblak

Na božji njivi v Moronu smo ga 1. oktobra 1976 položili k večnemu počitku.

Na predvečer odhoda v večnost, je bil z vso družino pri sv. maši, prejel sv. obhajilo in položil dar za mašo rajnih bratov.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Zahvaljujemo se pred. gg.dr. Zaklju, župniku Cenciču in msgr. Novaku za opravljene molitve ob krsti, župniku Himmelreihu za sv. mašo na domu, msgr. Oreharju, koncelebrantom Himmelreihu in Lamovšku za pogrebno mašo v kapeli na Pristavi.

Naša iskrena zahvala vsem rojakom, ki so ga kropili, zanj molili in ga spremljali na zadnji poti in za vso velikodušno pomoč. Globoka zahvala g. Francetu Kristofu za poslovljni govor ob odprtem grobu in za vso pomoč v težkih dneh, enako zahvalo g. Jožetu Tomincu.

Zalujoci:

Zena Francka roj. Božnar,

sinovi: Jože, Miha, France, Tone, Dominik,

tašča Ana Božnar

svakinje: s. Marija in s. Latat

Božnar, hčerki krščanske ljubezni in Marija Oblak

V domovini: sestre: Francka,

Micka in Ančka z družinami

Ludvik Puš

NA DOLGO POT

Tistega leta je bilo vreme v Tiro-lah čisto nenavadno. Stari ljudi so pravili, da tako mokrega in hladnega poletja ne pomnijo. Tudi pomlad je prišla tisto leto v deželo razmeroma pozno, a potem je zmagovalno zavladovala nad zimo in mrazom in je bila lepa in topla. Takšna je ostala vse do kresa, ko se dan prevesi in začne nagibati počasi v dolgo noč. Toplina je kraljevala po tirolskih dolinah in kotlinah le še kak teden po kresu, potem se je pa naenkrat vse spremenilo. Čudni, tuji vetrovi so začeli goniti v to gorato deželo težke deževne oblake in jih vrteli okrog vrhov visokih gora, pa jih spet pritirali nazaj. Ni deževalo neprestano, niti ne v močnih nalivih, ki niso tamkaj nič posebnega, bilo je le — kakor pravimo — deževno vreme, ki so ga mrzli zračni tokovi spremenili v tu-robnost, mokrotno atmosfero in ji ni hotelo biti konec. Komaj je ta ali oni dan sonce malo pokukalo izza oblačne sivine, da bi prijetno ogrelo goro in dolino, človeka in žival, ga je že visoka megla spet zastirala in pusta mokrina se je nanovo razlezla v vse kote, segla je tudi v človeško srce in ga polnila s potrditostjo in resignacijo.

V Hopfgartnu drobnih, ljubkih lastovk kar mrgoli, kadar so se enkrat

na spomlad vrnile s prezimovanja v toplejših krajih. Z visokega balkona v drugem nadstropju župnišča, ležečem visoko nad trgov in skupini trških stavb na najvišjem mestu, je bilo prijetno gledati kot puščica ostro švigajoče drobne ptice nad strehami, pod katerimi so imele obešena topla gnezda. Zaradi kasnega prihoda pomladi se je letos tudi povratek lastovk nekoliko zakasnil. Zato je bilo treba posebne vneme in pridnosti, da so se gnezdeca pod ostreški, napušči, balkoni in kjer je pod streho še kaj pripravnih prostorov za mladi zarod, hitro zakrpala in popravila ter tapcirala na dnu s toplim puhom za udobno hišico novemu rodu. To je bilo zgodaj zjutraj prijaznega cvrčanja!

Primerilo se je, kot so v farovžu pravili, da se je že pred mnogimi leti — en lastovičji par odločil zgraditi svoje gnezdo kar znotraj visokega župnišča, in sicer v kotu pod stropom velikega hodnika v drugem nadstropju, blizu vrat na balkon. Malo okence nad vrati je bilo poleti vedno odprto, vsaj potem ga nihče ni zaprl, odkar so si pod stropom lastovke izbrale kot za gnezdo. Ko sva se midva nastanila v župnišču, so imele lastovke tam že staro stanovanjsko in domovinsko pravico

(81)

in sicer prav blizu vrat v najino sobo.

Tako sva dan za dnem od blizu spremljala razvitek in napredek male operjene družinice pod stropom. Ljubko je bilo videti drobno glavico samičke, ko je sedela na jajčkah. To leto je bila kar pozna, mladi rod se ni mogel razviti dovolj zgodaj za polet na prosto, da bi si sam mogel iskati hrane, še preden je nastopilo ono izredno hladno in deževno vreme. Bili pa so tačas mladiči vendarle že kar dobro pri sebi, razločno je bilo videti njihove tri glavice, kako so se stegovali iz gnezda in odpirale požrešne kljunčke. Vendar zleteti niso še mogli. Zasedovali smo njihov razvoj vsi v hiši z zaskrbljenimi obrazi. Postalo je očito, da jim zaradi slabega vremena preti lakota. S težkim srcem smo opazovali, kako sta stara dva izletavala in se pozno vračala večidel s praznimi kljuni. Vremenske razmere niso dovoljevale daljših poletov po hrano, dostikrat je dež vse popolnoma preprečil. Mladiči so žalostno, proseče čvkali, stara dva sta prihajala bolj in bolj poredko, črviči, specialna hrana za mladi zarod, so se zaradi mraza verjetno poskrili, možnost pitanja se je skrčila, a izboljšanja ni bilo.

Zaskrbljenost v župnijski družini je rastla iz dneva v dan. Rdečelasa gospodinjska pomočnica Martina s svojim na prvi pogled robatim obnašanjem, a v resnici z zelo toplo čutečo dušo, je bila posebno zavzeta za malo družino pod stropom. A tudi drugi smo se dan za

dnem ustavljali pod gnezdom in opazovali kretanje drobnih prebivalcev, in tseno nam je bilo pri srcu. Kmalu je začela s solzami v očeh Martina pripovedovati, da starih lastovk sploh več ne vidi, da bi priletavale in izletavale kot so poprej. V svoji nemoči so obupale in mladičke prepustile usodi, je zdihovala in si brisala oči.

„Veste, kaj bom naredila?“ se je z novim upanjem obrnila k meni. „Ven pojdem v dež, nabrala bom nekaj črvičev in jih spustila v odprte kljunčke. Rešila jih bom, medtem se bo pa vreme obrnilo na bolje in se bosta stara dva vrnila.“

Rečeno, storjeno. V uspeh njenega milosrdnega načrta nisem kaj prida verjel. Tako majcena živa bitja, popolnoma navezana na sprejemanje hrane od svojih staršev in na njihov način krmljenja, verjetno ne bodo vzela nobene vrste hrane od človeka. Nisem pa hotel ugovarjati, vsak poskus je vreden, da bi se rešile te male, osirotele živalce.

Tudi mežnar Toni je prišel z muhami, ki jih je bil nalovil za ta namen. Prislomil si je malo „lojtro“ k steni in prav boječe in nežno poizkusil svoje samaritansko delo, pa ne on in ne Martina nista imela pri tem poslu najmanjše sreče. Živalce so instinktivno zaprle kljunčke, kakor hitro se jim je človeška roka približala. Poskus sta nekajkrat ponovila, vedno z enakim neuspehom.

Po nekaj dneh žalostnega čvkanja je postalo gnezdo tiho... Namesto živeča življenja je visel pod stropom — grob.

Župnik je naročil mlademu mežnarju, naj pobere mrtva, sestradana trupelca iz gnezda in gnezdo očisti za novo družino — prihodnjo spomlad.

Staro izročilo, več kot zgolj izročilo, kar potrjena vera veli, da prinesejo lastovke srečo in blagoslov hiši, kjer pod njeno streho obesijo drobno gnezdo, v njem izvalijo in odgojijo svoj mladi rod, se jeseni odselijo na jug, naslednjo pomlad se pa zopet vrnejo, poiščejo svoje gnezdo in ga ponovno zasedejo. Ves čas, ko se je odigravala mala drama hodniku hopfgartenskega župnišča, oznanjajoč po isti veri nesrečo tej hiši, mi je zvenela v ušesih pesnitev goriškega pevača S. Gregorčiča o lastovkah. Znam jo na pamet od prve do zadnje besede, to pa zato, ker sem se nekoč, pred leti, intenzivno ukvarjal s skladbo na to Gregorčičevo besedilo, ki jo je v klasični koncertni zasnovi napisal mojster p. Hugolin Sattner za mešani zbor. Kot tačasni pevovodja zbora Glasbene matice v Novem mestu sem skladbo študiral za koncertni nastop. Zatorej so mi takrat v Hopfgartnu in mi še sedaj jasno pojejo v spominu ne le penikovi verzji, ampak tudi skladateljeve melodije.

Kjer svoj dom postavite, Blagor tja pripravite.

(Bo še)